

SHRI M. SHANMUGAM (Tamil Nadu): Sir, I also associate myself with the Zero Hour mention made by the hon. Member.

SHRI P. WILSON (Tamil Nadu): Sir, I also associate myself with the Zero Hour mention made by the hon. Member.

SHRI B.K. HARI PRASAD (Karnataka): Sir, I also associate myself with the Zero Hour mention made by the hon. Member.

DR. L. HANUMANTHAIAH (Karnataka): Sir, I also associate myself with the Zero Hour mention made by the hon. Member.

SHRI T.K. RANGARAJAN (Tamil Nadu): Sir, I also associate myself with the Zero Hour mention made by the hon. Member.

SHRIMATI VIJILA SATHYANANTH (Tamil Nadu): Sir, I also associate myself with the Zero Hour mention made by the hon. Member.

MR. CHAIRMAN: The universal practice is to have the local language at the State level. This has been the feeling of people across the country irrespective of their State and language that whatever is being argued in the Court should be known to the petitioner. I don't use the word 'litigant' because that sends a negative message. Sometimes Government also becomes a litigant. So, the language in the High Courts should be of the State. This is a very valid suggestion. The Supreme Court is considering it. We hope that they will consider it at the earliest.

SHRI TIRUCHI SIVA: Thank you, Sir.

SHRI T.K. RANGARAJAN: Thank you, Sir.

MR. CHAIRMAN: This is in national interest. That is why intervened. It has nothing to do with other views and all. Now, Shri Mohd. Ali Khan.

Need for restoration of public road transport system in Telangana

श्री मोहम्मद अली खान (आंध्र प्रदेश): चेयरमैन साहब, मैं आपके तवस्सुत से आज इस हाउस से तेलंगाना की आवाम की जानिब से एक अपील करना चाहता हूँ कि तकरीबन 50 दिनों से तेलंगाना के अंदर आरटीसी की जो गैर-मौअय्याना हड़ताल है, उससे तेलंगाना के अंदर ट्रांसपोर्ट

[श्री मोहम्मद अली खान]

सिस्टम दरहम-बरहम हो चुका है। मैं रियासती हाईकोर्ट का शुक्रगुजार हूँ कि उन्होंने मुदाखलत करके इस प्रॉब्लम को सॉल्व करने की कोशिश की, लेकिन यह प्रॉब्लम आज तक सॉल्व नहीं हुई है। आज भी आरटीसी यूनियन ने यह ऐलान किया कि आरटीसी की यह जो हड़ताल है, यह गैर-मौअय्याना मुद्दत तक चली जाएगी। महोदय, मैं आपके तवस्सुत से आपसे और इस हाउस से दरखास्त करूंगा कि तेलंगाना में ट्रांसपोर्ट की व्यवस्था नहीं होने से वहां की आवाम को बहुत दिक्कत हो रही है। इससे सिर्फ **employees** ही बेरोजगार नहीं हुए हैं, बल्कि इसके कारण तीन-चार लाख लोग बेरोजगार हुए हैं और इससे तेलंगाना के मआशी हालत पर असर पड़ रहा है।

महोदय, मैं आपसे गुजारिश करूंगा कि आप इसमें मुदाखलत करके या रोड ट्रांसपोर्ट मिनिस्टर को इसमें मुदाखलत करके इस मामले को हल करना चाहिए। इसका 50 दिनों से ज्यादा अरसा हो चुका है। सरकार भी अपनी मशा सामने रख चुकी है। मैं कोई इल्जाम नहीं लगाऊंगा। मैं सरकार को और यूनियन को बाला-ए-ताक रख कर तेलंगाना की आवाम के हक में यह पूछना चाहूंगा कि आखिर आप कितने दिनों तक इस हड़ताल को **continue** रखना चाहते हैं? रियासती सरकार को इस मामले को हल करना चाहिए। आप इलेक्टेड नुमाइन्दे हैं। मैं अपनी पार्टी की तरफ से भी चीफ मिनिस्टर से अपील करने के लिए तैयार हूँ कि आप इस मामले को हल कीजिए, क्योंकि यह आवाम का मामला है, आवाम मुश्किलत में है, 50 दिनों का अरसा हो चुका है, कई लोग बेरोजगार हो चुके हैं और इस हड़ताल की वजह से आरटीसी के **employees** सुदकशी के जरिए अपनी जान दे चुके हैं, **suicide** कर लिए हैं। मैं उनके खानदान के साथ दिली हमदर्दी रखता हूँ। आप इसी मुत्तेहदा रिसायत के शहरी हैं। मैं तेलंगाना के शहरी होने की हैसियत से खुसुसन आपसे अपील करता हूँ कि आप मरकजी सरकार के ट्रांसपोर्ट मिनिस्टर को कहे कि अभी भी आरटीसी **bifurcation** के स्टेज में है, दोनों अलैहदा नहीं हुए हैं, अभी भी मुत्तेहदा हैं। मरकजी सरकार के ट्रांसपोर्ट मिनिस्टर को यह हक है कि वे मुदाखलत करके इस मामले को हल कर सकते हैं। खुदा के वास्ते मैं आपसे अपील करूंगा कि तेलंगाना की आवाम को इससे राहत दिलाने के लिए आप आगे आइए और इस मसले को हल करके आरटीसी की हड़ताल को खत्म करवाइए, शुक्रिया।

جناب محمد علی خان (آندھرا پردیش) : جینزمین صاحب، میں آپ کے توسط سے آج اس
 ہاؤس سے تلنگانہ کی عوام کی جانب سے ایک اپیل کرنا چاہتا ہوں کہ تقریباً پچاس دنوں
 سے تلنگانہ کے اندر آرٹی۔سی۔ کی جو غیر معینہ ہڑتال ہے، اس سے تلنگانہ کے اندر
 ٹرانسپورٹ سسٹم دریم دریم ہو چکا ہے۔ میں ریاستی ہائی کورٹ کا شکرگزار ہوں کہ
 انہوں نے مداخلت کر کے اس پر اہل کو حل کرنے کی کوشش کی، لیکن یہ پر اہل آج تک
 حل نہیں ہوئی ہے۔ آج بھی آرٹی۔سی۔ یونین نے یہ اعلان کیا کہ آرٹی۔سی۔ کی یہ جو

ہڑتال ہے، یہ غیر معینہ مدت تک چلی جائے گی۔ مہودے، میں آپ کے توسط سے آپ سے اور اس ہاؤس سے درخواست کروں گا کہ تلنگانہ میں ٹرانسپورٹ کا انتظام نہیں ہونے سے وہاں کی عوام کو بہت دقت ہو رہی ہے۔ اس سے صرف ایمپلانی ہی بیروزگار نہیں ہوئے ہیں، بلکہ اس کی وجہ سے تین-چار لاکھ لوگ بیروزگار ہوئے ہیں اور اس سے تلنگانہ کی معاشی حالت پر اثر پڑ رہا ہے۔

مہودے، میں آپ سے گزارش کروں گا کہ آپ اس میں مداخلت کر کے یا روڈ ٹرانسپورٹ منسٹر کو اس میں مداخلت کر کے اس معاملے کو حل کرنا چاہئے۔ اس کا پچاس دنوں سے زیادہ عرصہ ہو چکا ہے۔ سرکار بھی اپنی منشاء سامنے رکھ چکی ہے۔ میں کوئی الزام نہیں لگاؤں گا۔ میں سرکار کو اور یونین کو بالائے طاق رکھ کر، تلنگانہ کی عوام کے حق میں یہ پوچھنا چاہوں گا کہ آخر آپ کتنے دنوں تک اس ہڑتال کو جاری رکھنا چاہتے ہیں؟ ریاستی سرکار کو اس معاملے کو حل کرنا چاہئے۔ آپ الیکشن نمائندے ہیں۔ میں اپنی پارٹی کی طرف سے بھی چیف منسٹر سے اپیل کرنے کے لئے تیار ہوں کہ آپ اس معاملے کو حل کیجئے، کیوں کہ یہ عوام کا معاملہ ہے، عوام مشکلات میں ہے، پچاس دنوں کا عرصہ ہو چکا ہے، کئی لوگ بیروزگار ہو چکے ہیں اور اس ہڑتال کی وجہ سے آرٹی۔سی۔ کے ایمپلانی خودکشی کی ذریعے اپنی جان دے چکے ہیں۔ میں ان کے خاندان کے ساتھ دلی ہمدردی رکھتا ہوں۔ آپ اسی متحدہ ریاست کے شہری ہیں۔

میں تلنگانہ کے شہری ہونے کی حیثیت سے خصوصاً آپ سے اپیل کرتا ہوں کہ آپ مرکزی سرکار کے ٹرانسپورٹ منسٹر کو کہیں کہ ابھی بھی آرٹی۔سی۔ بائفرکیشن کے اسٹیج میں ہے، دونوں علیحدہ نہیں ہوئے ہیں، ابھی بھی متحدہ ہیں۔ مرکزی سرکار کے ٹرانسپورٹ منسٹر کو یہ حق ہے کہ وہ مداخلت کر کے اس معاملے کو حل کر سکتا ہے۔ خدا کے واسطے میں آپ سے اپیل کروں گا کہ تلنگانہ کی عوام کو اس سے راحت دلانے کے لئے آگے آئیے اور اس مسئلے کو حل کر کے آرٹی۔سی۔ کی ہڑتال کو ختم کروائیے، شکریہ۔

(ختم شد)

SHRI M. SHANMUGAM (Tamil Nadu): Sir, I associate myself with the matter raised by Shri Mohd. Ali Khan.

Need to retain Waltair Division of the Indian Railways

SHRI V. VIJAYASAI REDDY (Andhra Pradesh): Through you, Sir, I would like to bring to the notice of the Government of India, the importance of retaining Waltair Division in Andhra Pradesh. Sir, the Waltair Division is the fifth highest revenue generating Division in the Indian Railways, it earns more than North-Western Railway and North-East Frontier Railway Zones. The benefits derived from the Waltair Division can be multiplied in a manifold manner and Visakhapatnam is the third highest in the Eastern Coast. The Government of India, instead of flourishing the Division, has decided to dismantle the Division, which is the fifth highest revenue generating division. The proposal of Government of India, bringing Visakhapatnam City and the Division under Vijayawada Division will cause irreparable loss and create unwarranted and unnecessary problems which can easily be avoided. If the Waltair Division is merged with the Vijayawada Division, one end of Division and the other end of Division would be of 350 kilometers, which will create operational and disaster management issues, delayed response to the accidents and reduced oversight on safety and maintenance. Sir, already, a full-fledged Division with container terminals, loco sheds, wagon workshops, 2,300 staff quarters among other facilities is exists in Visakhapatnam.

Sir, continuing the Waltair Division would not cost Railways anything. Shifting of the Divisional Headquarters would lead to unnecessary expenditure and infrastructure. In the country, so far, to the best of my knowledge, there is no precedent in the history of Indian Railways of dismantling an existing Railway Division. Dismantling of the 125-year old Visakhapatnam Waltair Division would be a blunder logistically and sentimentally for the people of Andhra Pradesh. Therefore, keeping all these issues in mind, I request the Government of India, and particularly the hon. Railway Minister, to keep the Division alive and finalise the contours of the Raigarh Division keeping in mind the sentiments of the people of Andhra Pradesh. Thank you, Sir.

**Shifting of the Defence Research and Development Establishment,
Jhansi Road, Gwalior**

SHRI VIVEK K. TANKHA (Madhya Pradesh): Sir, a very peculiar situation has arisen in the city of Gwalior. There is a Defence Research and Development Establishment which was established in the year 1973, when the Gwalior city was still growing. But,